

Пролог

Хвіст комети простягнувся у світанковій високості, як червоний розтин, що кривавився понад стрімчаками Драконстону, наче рана в рожево-багряному небі.

Мейстер стояв на незахищеному од вітру балконі в своїх покоях. Саме сюди після довгої подорожі зліталися круки. Обабіч мейстра стриміли загиджені круками химери — дебеті, дванадцять футів заввишки, — триголовий пес і крилатий дракон, двійко з цілої тисячі, що нависали над стінами стародавньої кріпості. Коли мейстер уперше прибув на Драконстон, це військо кам'яних обмар викликало в нього тривогу, але з плином років він звик до них. Тепер він бачив у них старих друзів. І зараз усі троє з поганими передчуттями вдивлялися в небо.

Мейстер не вірив у прикмети. А проте... хай який уже Кресен старий, а зроду ще не бачив комети і вполовину такої яскравої, а тим паче такого кольору — жахливої барви крові, полум'я й сонячного заходу. Цікаво, думав він, чи бачили таку комету химери? Вони стояли тут задовго до нього і стоятимуть ще стільки ж, коли його не стане. Якби ж то кам'яні язики знали мову...

«Які дурниці! — прихилився він до зубчастої стіни, пальцями торкнувшись шорсткого чорного каменю; унизу в мури билосся море. — Балакучі химери й небесні пророцтва! Я — стара здитиніла руїна». Невже так важко надбана життєва мудрість полишила його разом зі здоров'ям і міццю? Він-бо мейстер, навчений і окований у Цитаделі Старгорода. До чого ж він дожився, що забобони опосіли його, так наче він — неосвічений наймит?

Та однак... однак... комста вже палає навіть удень, коли позаду замку з кратерів Драконгруня здіймається світло-сіра пара, а вчора зранку білий крук приніс звістку з самої Цитаделі — давноочікувану, але від того не менш застрашливу звістку про кінець літа. Знаки, знаки. Забагато їх, щоб відмахнутися. «Що все це означає?» — хотілося крикнути Кресену.

— Мейстрі Кресене, у нас гості, — тихо мовив Пілос, несамохіть утручаючись у похмурі роздуми колеги. Знав би він, які нісенітниці у Кресена в голові, він би голосу не стишував. — Королівна хоче подивитися на білого крука... — (Чемний Пілос вживав титул «королівна», адже тепер її лорд-батько — король. Король димної скелі у велетенському солоному морі, а проте король). — З нею блазень.

Тримавши руку на крилатому драконі, щоб не заточитися, старий відвернувся од світанкового неба.

— Допоможи мені сісти в крісло та проведи їх до мене.

Узявши його за руку, Пілос завів його в кімнату. Замолоду Кресен був моторний, але зараз уже близилася його вісімдесяті імєнини, тож у ногах не лишилося ні моці, ні твердості. Два роки тому він упав і зламав стегно, яке так до кінця і не зрослося. Минулоріч, коли він захворів, Цитадель прислала зі Старгорода Пілоса (буквально за кілька днів до того, як лорд Станіс закрив в'їзд на острів), щоб той, як було сказано, допомагав йому в трудах, але Кресен розумів, що до чого. Пілос заступить його, коли він помре. Він був і не від того. Хтось має посісти його місце, і це станеться раніше, ніж йому б хотілося...

Він дозволив парубкові всадовити себе за книжки й папери.

— Ходи приведи її. Нечемно змушувати леді чекати, — помахав він рукою у кволому вияві поспіху людини, давно не здатної на поспіх. Шкіра в Кресена була зморшкувата й плямиста, і така тонка, що під нею проступало павутиння вен і обриси кісток. А як вони тремтять тепер, оці руки, що колись були впевнені та спритні!..

Коли Пілос повернувся, з ним увійшла дівчинка, як завжди сором'язлива. За нею, причовгом і підстрибом, на свій чудернацький манір ходити боком, ступав блазень. На голові він мав пародію на шолом, змайстровану зі старого бляшаного відра, на верхівці якого красувалися оленячі роги, обвішані бубонцями. З кожним хистким кроком бубонці брязкотіли, кожен на свій лад: дзень-дзелень-бім-бам-бом-брязь-брязь-брязь.

— Хто завітав до нас так раненько, Пілосе? — запитав Кресен.

— Це ми з Картатим, — кліпнули до нього безхитрісні блакитні очі. На жаль, обличчя було не з вродливих. Дитина мала батькове квадратне

підборіддя і материні кумедні вуха, це якщо не зважати на її власні вади — наслідки сіролуки, яка мало не забрала її ще в колысці. Половина щоки і шия в дівчинки були ригідні й мертві, а шкіра — потріскана і злущена, в чорних і сірих цятках, на дотик холодна, як камінь. — Пілос каже, нам можна подивитися на білого крука.

— Звісно, можна, — озвався Крессен. Так наче він міг би їй відмовити! Свого часу їй відмовляли занадто часто. Звали її Ширін. Наступних іменин їй має виповнитися всього десять років, але з усіх дітей, що бачив на своєму віку мейстер Крессен, ця — найсумніша. «Її сум — то моя ганьба, — подумав старий, — ще одне свідчення мого провалу». — Мейстре Пілосе, зробіть мені ласку і принесіть з гайворонника пташку для леді Ширін.

— Залюбки.

Пілос, увічливий юнак років двадцяти п'ятьох, не більше, був серйозний, як шістдесятирічний. Якби ж то він мав веселу вдачу, мав у собі трохи *життя*! Ось чого тут бракує найбільше. Похмурі місця вимагають веселощів, а не серйозності, а Драконстон похмурий безперечно — самотня цитадель серед вільного відлюддя, оточена штормами й сіллю, в тіні курної гори. Мейстер їде туди, куди його посилають, тож дванадцять років тому Крессен приїхав сюди зі своїм лордом і відтоді служив тут, і служив чесно. Але він так і не полюбив Драконстону, ніколи не почувався тут удома. Останнім часом, збудившись від бентежних снів, у яких його тривожила червона жінка, часто він не міг згадати, де ж він є.

Обернувши картато-строкате обличчя, блазень дивився, як Пілос подерся крутими залізними східцями в гайворонник. Цей рух Картатого відізвався дзвоном.

— На дні морському у птахів замість пір'я — луска, — зронив він, брязкаючи бубонцями. — Знаю, знаю, о-о-о!

Навіть як на блазня, Картатий був жалюгідний. Мабуть, колись його дотепи й викликали вибухи реготу, але море забрало в нього цей дар, і з ним — половину розуму, а пам'ять — так і цілком. Огрядний і тихий, він часто сіпався і тремтів, а балакав здебільшого незв'язно. Тепер з його жартів сміялася тільки дівчинка, і лише їй було небайдуже, живий він чи мертвий.

Бридка дівчинка, зажурений блазень і мейстер — отака трійця... кого таке не розчулить!

— Посидь зі мною, дитино, — кивнув Крессен, прикликаючи дівчинку. — Рано ти прийшла в гості, щойно благословилося на світ. Ти б ще мала ніжиться у ліжку.

— Мені наснився поганий сон, — пояснила Ширін. — Про драконів. Вони злетілися й хотіли мене з'їсти.

Скільки мейстер Крессен пам'ятав, дівчинку мучили кошмари.

— Ми про це вже говорили, — мовив він м'яко. — Дракони не можуть ожити. Вони вирізьблені з каменю, дитино. За давніх часів наш острів був найзахіднішою заставою великого фрігольду Валерії. Саме валерійці збудували цитадель — вони знали секрети різьбярства, втрачені в наші часи. У замках на розі, де сходяться дві стіни, для захисту будуються вежі. От валерійці й звели їх у вигляді драконів, щоб здавалися застрашливішими, а на мурах замість простих зубців вирізьбили тисячі химер, — узяв мейстер маленьку рожеву ручку своєю квалою плямистою долонею і лагідно стиснув. — Отож, як бачиш, нема чого боятися.

Але Ширін це не переконало.

— А як же ота штука в небі? Далла з Матрісою розмовляли біля криниці, і Далла сказала, що чула, як червона жінка говорила мамі, що це подих дракона. А якщо дракони дихають, хіба це не значить, що вони оживають?

«Червона жінка, — зітхнув мейстер Крессен. — Хіба недосить, що вона своїми нісенітницями задурила голову матері, то ще потрібно отруювати сон дочки?» Слід буде суворо побалакати з Даллою, щоб таких пліток не поширювала.

— Ота штука в небі — це комета, люба дитино. Хвостата зірка, загублена в небесах. Скоро вона щезне, і за нашого життя ніхто її більше не побачить. Ось почекай.

Ширін хоробро кивнула.

— Мама каже, що білий крук означає: літу кінець.

— Так і є, міледі. Білі круки прилітають тільки з Цитаделі, — Крессен торкнувся пальцями ланцюга на шиї, всі ланки на якому були викувані з різного металу, символізуючи різні науки; це був мейстерський ланцюг, знак його ордену. В гордині юності Крессен легко носив його, а от зараз він здавався важким, а метал холодив шкіру. — Вони більші за інших і розумніші — їх розводять для того, щоб розносити найважливіші звістки. Цей крук прилетів повідомити, що збирався конклав, він розглянув зведення, підготовлені мейстрами по всьому королівству, й оголосив, що довге літо врешті закінчилося. Тривало воно десять років, два місяці й шістнадцять днів, це найдовше літо на нашій пам'яті.

— То тепер стане холодно? — Ширін була літньою дитиною, яка не спізнала справжнього холоду.

— З часом,— озвався Кресен.— Якщо боги будуть милостиві, вони дарують нам теплу осінь і рясні врожаї, щоб підготуватися до прийдешньої зими.

Серед простолюду подсікують, що довге літо означає ще довшу зиму, але мейстер не бачив сенсу залякувати дитину цими байками.

Тут брязнув своїми дзвіночками Картатий.

— Під водою завжди літо,— співучо мовив він.— Моряниці носять у косах плакун-зілля і плетуть собі сукні зі сріблястих водоростей. Знаю, знаю, о-о-о!

— Я б теж хотіла сукню зі сріблястих водоростей,— хихикнула Ширін.

— На дні морському сніг падає вгору,— сказав блазень,— а дощ сухий, як порошок. Знаю, знаю, о-о-о!

— І що, справді піде сніг? — запитала дитина.

— Так,— підтвердив Кресен. «Але, сподіваюся, лише за кілька років, і ненадовго».— А ось і Пілос із птахом!

Ширін у захваті скрикнула. Навіть Кресен мав визнати, що птах справляв враження: білий як сніг і більший за яструба, з блискучими чорними очима, які свідчили про те, що він не якийсь там альбінос, а чистопородний білий крук з Цитаделі.

— Сюди,— покликав мейстер. Крук розпростав крила, здійнявся в повітря та з ляпанням перелетів кімнату, щоб приземлитися на стіл поряд з мейстром.

— Займуся вашим сніданком,— оголосив Пілос. Кресен кивнув.

— Це леді Ширін,— сказав він круку. Птах покивав білою головою, так наче кланявся.

— Леді,— крякнув він,— леді.

Дитя роззявило рота.

— Він розмовляє!

— Знає кілька слів. Я ж казав, що вони мудрі, ці птахи.

— Мудрий птах, мудрий муж, мудрий-мудрий блазень,— зронив Картатий, дзоркаючи бубонцями.— Мудрий-мудрий блазень,— повторив він і заспівав.— Підуть тіні у танок, у танок, у танок! — перестрибував він з ноги на ногу.— І не зникнуть все одно, все одно, все одно!

З кожним словом він сіпав головою, і дзвіночки на рогах бриньчали.

Білий крук крякнув і, ляпаючи крилами, злетів і всівся на залізне бильце сходів, що вели в гайворонник. Ширін, здавалося, змаліла.

— Картатий співає і співає. Я просила його не співати, але він не слухається. Він мене лякає. Хай він уже припинить!

«І як це мені зробити? — подумав старий. — Колись я б заткав йому рота назавжди, але тепер...»

Картатий з'явився у них хлопчаком. Це світлої пам'яті лорд Стефон знайшов його у Волантисі, на тому боці вузького моря. Король (колишній король, Ейрис II Таргарієн, який у ті дні ще не був божевільним) відіслав його світлість на пошуки нареченої для королевича Рейгара, у якого не було сестер, отож і одружуватися не було з ким. «Ми знайшли чудового блазня, — написав лорд Стефон Кресену за два тижні до того, як мав повернутися додому після безплідних пошуків. — Ще хлопчак, а вже спритний, як мавпа, і дотепний, як дюжина придворних. Уміє жонглювати, загадує загадки та знається на чарах, а ще він гарно співає чотирма мовами. Ми заплатили за його звільнення і сподіваємося привезти його з собою додому. Роберту він сподобається, а з часом, можливо, він і Станіса навчить сміятися».

На згадку про той лист Кресен засумував. Ніхто так і не навчив Станіса сміятися, і юний Картатий — не виняток. Бо з моря, завиваючи, раптово налетів шторм, і Кораблестрощільна затока виправдала своє наймення. Лордова двощоголова галера «Вітропава» розбилася зовсім поруч — з замку видно було. Двоє синів лорда Стефона спостерігали з парапетів, як море, розтрощивши корабель об скелі, поглинуло їхнього батька. З лордом Стефоном Баратеоном і його леді-дружиною пішла на дно сотня гребців і матросів, і ще багато днів по тому кожен приплив лишав на прибережній смугі попід Штормокраєм свіжий урожай набряклих трупів.

Хлопця винесло на берег на третій день. Мейстер Кресен спустився до моря разом з усіма, щоб допомогти упізнати тіла. Блазня знайшли голим, з білою побабченою шкірою, всього в мокрому піску. Кресен був певен, що він теж мертвий, та щойно Джомі схопив його за ноги, щоб затягти на труповіз, хлопець сів на піску, викашаючи воду. Джомі до самої смерті присягався, що тіло Картатого було холодне як лід.

Ніхто так і не зміг пояснити, як блазню вдалося пережити два дні в морі. Рибалки переказували одне одному, що це русалка навчила його дихати під водою, навзамін отримавши його сім'я. Сам Картатий не казав нічого. Той дотепний розумака, про якого писав лорд Стефон, так і не доплив до Штормокраю; хлопець, якого знайшли на березі, був зовсім інший: розбитий тілом і душею, він не те що сипати дотепами — розмовляти заледве міг. Однак його блазенське обличчя не полишало жодних сумнівів щодо його життєвого призначення. У вільному місті Волантисі було заведено робити

татування на обличчях рабів і прислужників, отож від самої шиї і до лінії волосся лице у хлопця було картате — червоно-зелене, як блазенський костюм.

«Бідолаха божевільний і зболений, ніякого з нього зиску, навіть йому самому, — оголосив старий сер Герберт, тодішній каштелян Штормокраю. — Зробіть йому ласку й налийте йому макового молочка. Сон угамує біль, і все закінчиться. Він би вас на це благословив, якби в нього бодай клепка лишилася». Але Крессен відмовився, і зрештою переміг саме він. Та чи радів Картатий тій перемозі, ніхто не зміг би сказати і сьогодні, по стількох роках.

— Підуть тіні у танок, у танок, у танок, — співав блазень, хитаючи головою, від чого дзвіночки бренькали і бряжчали. Дзинь-дінь-бім-бом-бом-дзинь-дінь.

— Танок, — крякнув крук. — Танок, танок, танок.

— Блазень співає, що йому заманеться, — мовив мейстер до стривоженої королівни. — Не беріть його слів близько до серця. Завтра він пригадає інакшу пісню, а цієї вже ніхто ніколи не почує.

«Гарно співає чотирма мовами», — писав лорд Стефон...

— Перепрошую, мейстре, — переступив поріг Пілос.

— Ти забув вівсянку, — здивовано зауважив Крессен. Це було геть не схоже на Пілоса.

— Мейстре, вчора ввечері повернувся сер Давос. На кухні щойно казали. Я подумав, вам буде цікаво.

— Давос... учора ввечері, кажеш? І де він тепер?

— З королем. Просиділи разом майже всю ніч.

Були часи, коли лорд Станіс збудив би мейстра, незважаючи на пізню годину, щоб запросити на раду.

— Слід було мені повідомити, — поскаржився Крессен. — Слід було мене збудити.

Він відпустив руку Ширін.

— Перепрошую, мілсді, але мені потрібно побалакати з вашим лордом-батьком. Пілосе, дай мені руку. В замку забагато сходів, і таке враження, наче їх щоночі додається — щоб мене подратувати.

Ширін з Картатим вийшли за ними, але дуже швидко дитині набридло повзти за старим, тож вона помчала вперед, а за нею нетвердо подирав блазень, божевільно вибрязкуючи бубонцями.

Замки будуються не для немічних, укотре пересвідчився Крессен, спускаючись гвинтовими сходами з Вежі морського дракона. Лорд Станіс,

швидше за все, в Палаті мальованого столу, нагорі у Кам'яному барабані — центральній фортеці Драконстону, названій так за те, що в шторми її старовинні мури стугонять і гуркотять. Щоб дійти туди, слід перетнути галерею, проминути середній і внутрішній мури, де на варті стоять химери, пройти крізь чавунну браму та знову підніматися сходами, кількість яких Кресен і рахувати не хотів. Юнаки долають їх по дві сходинки за раз, а от для старого з хворими стегнами кожна сходинка — тортури. Однак лорд Станіс не схотів спускатися до мейстра, тож йому самому доведеться мучитися. Принаймні є Пілос йому в поміч, і на тому спасибі.

Човгаючи, вони перетнули галерею і проминули шереду високих арокних вікон з краєвидом на зовнішній двір, мури між вежами й рибальське селище вдалині. У дворі тренувалися стрільці — ціляли в мішені за командою «в гніздо — дотяг — стріль». Стріли злітали в повітря з виляском, наче пташина зграя. Мурами поміж химер походжали вартові, поглядаючи на табір, який розгорнувся за стіною. У ранішньому повітрі серпанком повис дим від багать: це під прапорами свого лорда сіли снідати три тисячі вояків. А ген за табором на якірній стоянці було тісно від кораблів. Жодне судно, що за останній рік опинилося в полі зору Драконстону, не отримало дозволу відплисти геть. «Фурія» лорда Станіса, трипалубна військова галера на три сотні гребців, наче змаліла поряд з череватими караками й когами, які оточили її.

Вартовий біля Кам'яного барабану знав мейстра в лице, тож одразу пропустив усередину.

— Почкай тут, — мовив Кресен до Пілоса, переступивши поріг. — Ліпше я побачусь з ним сам на сам.

— Сходи високі, мейстре.

— Думаєш, я забув? — посміхнувся Кресен. — Я стільки разів ними піднімався, що кожну сходинку знаю на ім'я.

Але на півдорозі він пошкодував про своє рішення. Зупинившись, щоб перевести дух і перечекати біль у стегні, він почув гупання черевиків по каменю — й опинився віч-на-віч з Давосом Сівортом, який спускався згори. Сер Давос був сухорлявий, з простацьким обличчям, на якому написане було його низьке походження. Вузькі пласкі огортав поношений зелений плащ, весь у плямах від солі та бризок і вигорілий на сонці; коричневий камзол і бриджі якнайкраще личили цьому шатену з карими очима. На шиї в Давоса на ремінці висіла торбинка з потертої шкіри. У короткій борідці давно майнула сивина, а на лівій — покаліченій — руці Давос завжди носив рукавичку. Побачивши Кресена, він загальмував.